

KUUTAMOKÄVELY HAAPAKOSKELLA 9.9.2014

Syksyn sää oli mitä parhain kun n. 60 hengen joukko, mukana myös lapsia, tutustui **Aarnen jalanjäljissä Tiiliruukin historiaan ja nykypäivään**. Kuu piilotteli vielä metsän takana mutta ehti näyttäytyä myöhemmin illan mittaan koko komeudessaan.

Kuutamokävely oli viimeisiä **Pieksämäki 440-juhlavuoden** tapahtumia tänä syksynä ja upeasti se paikkansa ottikin. **Aarne Haapakoski-seura** on juhlistanut tänä vuonna **Aarnen syntymän 110 vuotisjuhlaa** ja siinä yksi syy, miksi kuutamokävelyreitti valittiin Tiiliruukille, Aarnen kotikonnuille. Aarne Haapakosken perheessä täysien vuosikymmenien juhlijoita oli monia muitakin. Frida-rouvan syntymästä tuli kuluneeksi 110 vuotta, Aarnen isän Vihtori Laitisen syntymästä 150 vuotta ja Aarnen isoisän lisä Heikinpoika Laitisen syntymästä peräti 180 vuotta. Aarnen ja Fridan nuorin lapsista **Pekka täytti juuri 9.9. 70 vuotta**. Hänelle onnentoivotukset missä päin lieneekään juhlia viettänyt! Haapakosken ja Laitisen perheen lisäksi monella muullakin entisellä ja nykyisellä tiiliruukkilaisella sattui täysiä vuosikymmeniä juhlittavaksi.

Reitin alussa heti Aarnen sillan kupeessa oleva yli 2,5 ha alue Pentlammen joen ja Haapajoen haarassa oli alkujaan **Moision kartanon** maita, jonka **Haapakoski Bruks Ab** (nimi myöhemmin **Haapakosken Tehdas Oy**) osti 1920-luvun alussa. Alueella oli v. 1896 perustettu **Tiilitehdas**, joka oli toiminnassa vuoteen 1938. Maastossa on edelleen savihautoja, joista nostettiin tiilen raaka-ainetta. Tältä alueelta 1940-1950 luvun taitteessa Haapakosken Tehdas Oy möi suurimman osan tonteista työntekijöilleen.

Putkolan- ja Talvilahdentietä taivaltaessa eteenpäin päästiin näkemään konkreettisesti entisten Moision kartanon (kartanolla ollut yhteensä n. 25 ha maita Haapajoen varrella) torpparien ja mäkitupalaiden asumuksia ja maita, joita opetusneuvos Hannu Hyyrinen oli esitellyt jo Haapakoskipäivillä 2.8. Seurantalolla. Matka jatkui entisen **Haapakosken Työväentalon** raunioille, joista jäljellä oli enää kivijalka ja osa portaista. Tarinat kulkivat 1900-luvun alkupuolelle aikaan, jolloin tehtaan työläiset perustivat ensin **Työväenyhdistyksen** v. 1905 ja sen jälkeen rakensivat v. 1908 Työväentalon. Talosta tuli työläisten yhteinen olohuone, todellinen kulttuurien kehto yli 60 vuodeksi - vuonna 1928 jopa väliaikainen koti kolmelle perheelle heidän jouduttuaan pois tehtaan asunnosta lakon vuoksi. Työväentalon alue ympäristöineen oli kuulunut aikanaan **Paavo Putkoselle**, joka mm. vaimonsa Iida Sofian kanssa vuokrasi Työväentalon alueen Työväenyhdistykselle. Paavo Putkosella tuntui olleen luonteessaan enonsa Aapeli Häyrisen humaaneja piirteitä, sillä vuokra pysyi samana 44 vuotta – siis kiskuri hän ei ollut. Vuokrasopimuksen oli aikanaan allekirjoittanut Kaarlo Palmu ja Abel Poikolainen.

Tie jatkui Haapajärvelle ja Haapajoen suulle, Joensuu-nimiselle tilalle, jonne aikanaan isänsä maille Aarne Haapakoski rakensi Hornanlinnan.

Työväentalolta palattiin **Niemenpäähän** eli yhteen Moision kartanon entisistä torpista, jonka **Kaarlo Palmu** oli ostanut v. 1921. Myöhemmin hän myi talon tyttärentyttäreille ja tämän puolisolle Kerttu ja Mauno Collanille. Mauno Collanin syntymästä oli kulunut tänä vuonna 100 vuotta. **Partasen Jarin** tarjoillessa lettukahveja vastailtiin leikkimielisiin tietokilpailukysymyksiin. Kysymykset olivat sen verran vaikeita, että kaikkien osallistuneiden kesken arvottiin palkinto ja toinen palkinto tietopohjan mukaan. Arpa suosi Seppo Heiskasta, kapellimestaria ja torvisoittajaa, jonka isä lähes 100 vuotta sitten syntyi läheisessä torpassa. Tietopuolisen osion palkinto meni Merja Poikolaiselle.

Illan aikana tarinoissa kuljettiin aikaa noin pari sataa vuotta taaksepäin ja kuten kuu pikku hiljaa tuli esiin tulivat tarinat eläviksi ja saivat kasvot. Tämän myötä toteutettiin **Ruukki ry:n Perinne Herää eloon projektia**, jolla kerätään tietoa Haapakoskesta ja haapakoskelaisista ja myös jaetaan tietoa eteenpäin. Kulkiessamme pitkin Tiiliruukin raittia mieleen palautui aika viime vuosisadan alkupuolelta, jolloin haapakoskelaiset sankoin joukoin vappukulkueessa taivalsivat asemanpytingiltä Työväentalolle.

Perinteen keruu ja jakaminen jatkuu tämän ja ensi vuoden aikana mm. kävelyjen ja lettukestien merkeissä eri puolilla Haapakoskea. Niihin ovat kaikki halukkaat tervetulleita.

Kuutamokävely on jatkumoa kuu-aiheelle, jota **Ruukki ry** on harrastanut lähivuosina. Aiemmin on toteutettu **Kuutamohiihto ja Kuutamoluistelu**. Seuraavan kuu-aiheisen tapahtuman toteuttajana saattaa olla **Metsästysseura**.

Katselkaa kuuta täydenkuun aikaan, lumoutukaa, huumaantukaa ja nauttikaa sen ihmeellisestä voimasta! Antakaa mielikuvituksen lentää ja lähtekää kuumatkalle **Outsiderin Atorox Kuussa** -kirjan kera! Mukavia lukuhetkiä toivottelee kävelyllä oppaana toiminut Marja Hotti.

